

УДК 657.1

ПЕРЕШКОДИ ЗДІЙСНЕННЮ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАУЦІ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

МАРІЯ КОЗЛОВА,
канд. екон. наук, доцент
кафедри фундаментальних
економічних дисциплін
Інституту обліку і фінансів
Житомирського державного
технологічного університету

У статті проаналізовано сутність, причини та наслідки догматизму у вітчизняній науці «бухгалтерський облік». Розглянуто методологічний догматизм у науці «бухгалтерський облік» як перешкоду здійсненню міждисциплінарних досліджень та чинник негативного впливу на якість та інноваційність наукових досліджень.

Ключові слова: догматизм, методологічний догматизм, наукові дослідження, наука «бухгалтерський облік», міждисциплінарні дослідження, подолання догматизму.

Для того, хто звик до краху гіпотез, хто навчився знаходити їм заміну у вигляді нових, більш переконливих узагальнень, теорія, яка провалилася, – не сірий попіл дискредитованого теперішнього, а передвісник нового і більш оптимістичного майбутнього.

Айзек Азімов [1]

Замовчування неузгодженостей і невідповідностей, якими так багаті теорія і практика бухгалтерського обліку, зрештою закінчується погодженням з ними. А погоджуватися дуже не хочеться.

М. Медведєв [2]

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Бухгалтерський облік, як і кожна наука, в процесі свого розвитку проходить етап, коли накопичуються нові проблеми, нестандартні питання, які не можна досліджувати за допомогою апробованих методів. Подальший поштовх до розвитку усталеної дисциплінарної методології може надати застосування міждисциплінарного наукового пошуку. Проте наразі його активне здійснення гальмується догматичним підходом наукової спільноти пострадянських країн, у тому числі України.

Проведення міждисциплінарних досліджень вимагає від дослідника усвідомлення відповідальності за можливість і доцільність їх проведення, а також за доведення ефективності привнесення методологічного інструментарію до певної галузі наукових знань. Проведення таких досліджень вимагає здатності та готовності застосовувати новаторський підхід до вирішення проблеми.

Водночас прагнення шукати відповіді за допомогою не усталених та дозволених методів, а оновленої методології за рахунок результатів успішного застосування методів інших наук, призводить до нерозуміння та невизнання колегами доцільності таких змін. Вважаємо це проявом догматизму, подолання

якого буде запорукою подальшого розвитку науки «бухгалтерський облік».

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Констатацію вичерпаності тематик досліджень «всередині» дисципліни здійснювали С. Легенчук, В. Палій, Ф. Бутинець [3]. На необхідності подолання догматизму наголошували В. Новодворський [4], С. Голов [5], Ф. Бутинець [6], А. Арсеєнко, П. Єщенко [7].

А. Арсеєнко та П. Єщенко вважають, що «більшість з існуючих економічних розробок еkleктичні, позбавлені внутрішньої наукової логіки, побудовані на некритичному мисленні, спираються на догми», «своєрідний глухий кут, в який завела людство сучасна наукова думка, наполегливо вказує на невідкладну необхідність подолати як старі, так і нові догми [7].

Ми згодні з позицією цих авторів, які зазначають, що «без звільнення від догматичного мислення напевно чи можна вивести економічну науку на вирішення завдань звуження соціальної диференціації і виходу з фінансово-економічної кризи» [7].

Без усвідомлення причин догматизму в економічній науці, яка більш ніж за два століття накопичила величезний обсяг знань, створивши безліч теорій і концепцій, не можна виробити економічну політику,

здатну покінчити з поглибленням протиріч глобалізованого світу і глобальною кризою. «Надто багато у ній накопичилося схоластики та умовивідних конструкцій, надто сильна орієнтація на повільні окремі покращання там, де необхідні якісні, радикальні зміни. Це повною мірою стосується і науки бухгалтерського обліку, яка входить складовою частиною до загальної системи економічних наук¹» [4, с. 37].

Проблему ускладненості проведення міждисциплінарного наукового пошуку фахівцями з бухгалтерського обліку піднімає І. Саннікова [8].

Схвалюючи та заохочуючи проведення міждисциплінарних досліджень, Ф. Бутинець зазначає, що майбутнє бухгалтерської науки «в її переродженні, у відмові від старих методологічних догм, вузького погляду на бухгалтерський облік, у визнанні можливостей застосування в обліковій науці відкриття математиків, фізиків, біологів, філософів тощо» [6].

Метою статті є ідентифікація перешкод для здійснення міждисциплінарних досліджень у науці «бухгалтерський облік» вітчизняними науковцями та формулювання наслідків методологічного догматизму.

Робочою **гіпотезою** дослідження виступає твердження, що далека від бажаної кількість робіт міждисциплінарного характеру в Україні зумовлена поки що недостатньо послабленим методологічним догматизмом, який в ідеалі варто подолати.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток науки тісно пов'язаний з «відмиранням старих уявлень, зміною підходів і класифікацій» [9, с. 5]. Однак у кожній науці ці процеси є ускладненими.

І в сфері науки «бухгалтерський облік» спроби переглянути ... уявлення наштовхуються на спротив, передусім авторитетних вчених [5, с. 6], адже набагато простіше досліджувати давно всім відоме, ніж намагатися відкривати нове, щоразу натикаючися на серйозну критику опонентів або взагалі несприйняття колегами висунутої концепції [4, с. 272]. На дослідників, які «наважуються» проводити такі дослідження, інколи дивляться із засудженням. Очевидно, що найбільш відомі люди у певній галузі будуть проти зміни парадигми, оскільки «нова парадигма створює ризики для всіх, хто практикує нову парадигму» [10, с. 190–191].

¹ Слід акцентувати увагу на те, що це було написано у 1990 р., тобто 23 роки тому.

Однак, ми поділяємо позицію І. Саннікової, що, спираючись тільки на відомі категорії, які в основному стосуються техніки облікових записів, здійснити глибоке теоретичне узагальнення або передбачити тенденції розвитку бухгалтерського обліку неможливо. А без цього не можна чекати і серйозного розвитку теорії бухгалтерського обліку [8].

Разом з тим слід дослухатися до застереження Т. Корбетт від визнання всіх без винятку прибічників загальноприйнятої парадигми «ворогами наукової еволюції», оскільки, якщо б не було супротиву новим парадигмам, знання не розвивалося б. Якщо б усі миттєво змінювалися, ми б не могли розвивати повністю жодну теорію [10, с. 191].

Очевидно, що прояви догматизму у науці «бухгалтерський облік» слід у найближчій перспективі подолати, оскільки він перешкоджає подальшому розвитку облікової науки.

Констатуємо обернену залежність кількості та якості проведених міждисциплінарних досліджень від ступеня методологічного догматизму наукової спільноти певної країни.

Ідентифікуємо чинники, що гальмують неупереджене, повне та всебічне вивчення сутності господарських явищ. Серед них (на основі [3, с. 272; 11]) можна виділити:

- методологічну невідповідність науки;
- причини морального, психологічного і навіть політичного характеру;
- небажання широкої спільноти фахівців приймати нові дослідницькі методології;
- спробу уникнути взаємодії з іншими традиціями проведення досліджень.

А. Арсеєнко та П. Єщенко основними причинами догматизму в сфері економічної науки називають «методологічні основи економічного аналізу, відрив теоретичних положень від реальної господарської практики, перебільшення практичної ролі економічної теорії в житті, а також замовницький характер багатьох економічних теорій та практик» [7].

Дослідники, що не дотримуються загальноприйнятих поглядів, здатні генерувати нові неординарні ідеї, їх підходи до вирішення назрілих проблем можуть бути більш ефективними та дієвими. Проте мають бути створені умови для вільного наукового пошуку. К. Саймонс, Л. Алмберг, Е. Го, Дж. МакГован [12] сформулювали умови, необхідні для ефективного, позитивного, безпечного середовища для таких дослідників, що не дотримуються загальноприйнятих поглядів:

- створено умови вільного наукового пошуку, науковці розповсюджують інформацію про власні ідеї та результати і прагнуть оновлення та різноманіття методології;

- неформальні, самокеровані, органічні співтовариства науковців;

- міждисциплінарна взаємодія вчених вільна від адміністративного примусу.

Підтримуємо С. Голова, який вважає, що сьогодні «слід подякувати всім, хто критично ставиться до нових поглядів і теорій, які наразі є предметом дискусій», і особливо в тому, що «при цьому важливо забезпечити належний рівень таких дискусій» [5, с. 5].

Однак державні органи (як в Україні, так і в РФ) поки не зацікавлені в організації державних науково-дослідницьких центрів міждисциплінарного наукового пошуку обліковців і фахівців інших наук.

«Питання організації міждисциплінарних досліджень залишається відкритим. Держава прагне мінімізувати свої витрати в усіх сферах діяльності. Сподіватися в цьому питанні на громадські професійні організації при їх сучасному стані також не можна. В таких умовах сумлінний учений може сподіватися лише на зміну Паспорту спеціальностей ВАК» [8, с. 7].

Щодо чинного вітчизняного паспорту спеціальності 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)»², то він не відповідає вимогам сьогодення, є морально застарілим, не надає можливості здійснювати міждисциплінарні дослідження, і по суті гальмує розвиток бухгалтерського обліку як науки.

Однак, за переконанням С. Голова, порушена проблема не властива виключно нашій державі: «несприйняття нових ідей і теорій в Україні не є національною особливістю менталітету і цілком вписується в глобальну картину еволюції людства» [5, с. 5]. Подібна ситуація спостерігається і в РФ, на чому наголошує І. Саннікова: «Захистити дисертацію на основі міждисциплінарних досліджень – справа практично безнадійна», «здобувачі не можуть собі дозволити вийти за рамки спеціальності при формулюванні наукової новизни своєї роботи, тому доводиться обмежуватися запропонованим переліком» [8, с. 27].

Вітчизняні науковці у сфері бухгалтерського обліку в основному і досі присвячують дослідження

² Затверджено Постановою Президії ВАК України від 14.12.2006 р., № 31-06/11.

внутрішньодисциплінарним аспектам бухгалтерського обліку. Наприклад, на відміну від західної облікової наукової думки, вітчизняні вчені-бухгалтери не проводять дослідження саме того, як інформація бухгалтерського обліку впливає на процеси та системи поза системою бухгалтерського обліку.

Наприклад, біхевіористський підхід до бухгалтерського обліку, який як напрям наукових досліджень популярний у західних колег, на теренах пострадянських країн науковцями залишений без уваги. Йому (за рідкісними винятками) не приділяють увагу, як такому, що «не стосується бухгалтерського обліку, і який не повинен виступати в якості сфери досліджень обліковців», хоча на заході давно вже доведена важливість розгляду поведінських аспектів бухгалтерського обліку. «Незапитаність», «непопулярність» досліджень в цьому напрямі, як і дослідження, наприклад лінгвістичних аспектів бухгалтерського обліку, є яскравим прикладом гальмування догматизмом міждисциплінарного наукового пошуку.

Можна сформулювати супутній комплекс проблем другого порядку, що перешкоджають здійсненню або заважають інтенсифікації міждисциплінарних досліджень:

- ◆ високий рівень консервативності мислення вітчизняних учених-бухгалтерів, його певна інертність;

- ◆ психологічні упередження щодо виведення досліджень за межі вузької емпіричної сфери;

- ◆ персональне бажання проводити дослідження виключно в рамках бухгалтерського обліку, зумовлене недостатньою компетентністю у іншій галузі, страхом, зовнішніми чинниками (тиск з боку наукової спільноти, ймовірність затримки у прийнятті публікацій до друку тощо).

Отже, і самі науковці в сфері науки «бухгалтерський облік» визнають, що «основною перешкодою на шляху вчених є їх власні стереотипи, сформовані під впливом середовища, у якому вони працюють. Наслідком стереотипного мислення є поступове відхилення загальних уявлень учених про дійсність від реалій, які постійно змінюються». Тому, на думку С. Голова, реальна загроза зникнення окремої спеціальності «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит» значною мірою зумовлена саме не розбіжностями у поглядах, а догматизмом учених, які «вперто обмежують бухгалтерський облік застосуванням грошового вимірника та методами, що сформувалися понад п'ять століть тому» [5, с. 5].

У різних словниках «*догма*» розглядається як по-

ложення, твердження або доктрина, які приймаються за істину без доказів, досвідченого обґрунтування та практичної перевірки в реальних процесах, лише на основі віри і підпорядкування авторитету. Догма – це механічно перейнятий набір думок, щодо якого людина відмовляється проводити аналіз, агресивно захищаючи його від будь-якої конструктивної критики. «Перейнятий механічно» означає перейнятий або за допомогою сліпого наслідування, бездумно, без власних міркувань, без власного пошуку підстав у вигляді експериментальних даних.

Відповідно до філософського словника, **догматизм** (грец. «думка, вчення, рішення») – спосіб мислення, що оперує незмінними поняттями, формулами без урахування нових даних практики і науки, конкретних умов місця і часу, тобто ігнорує принцип творчого розвитку та конкретності істини. Догматики не враховують зміну умов світового розвитку, наполягаючи на старих формулах, що відповідають іншій обстановці [13]. Отже, догматизм з'являється тоді, коли суб'єкт ставиться до певного положення або теоретичної системи як до безумовно абсолютної [14].

Для догматизму характерні некритичність щодо догм (відсутність критики і сумнівів) і консерватизм мислення (нездатність сприймати інформацію, що суперечить догмам), сліпа віра в авторитети. Стосовно української наукової бухгалтерської спільноти критика усталених положень наявна, проте високим залишається ступінь консерватизму мислення вчених. Це результує у погіршенні якості наукових праць, відсутності новаторства, неаргументованих декларацій інноваційності розробок, «вузькопрофільності» та невиправданому звуженні кола питань, що розглядаються та досліджуються. Також дисертації переважно посилені посиланнями на наукові праці «авторитетних» учених.

У науці культ авторитету означає передусім перехід на позиції суб'єктивізму, деіндивідуалізацію мислення. Сьогодні у науці «бухгалтерський облік» посилення на авторитет перетворилися на необхідну і достатню умову аргументації «наукової» теорії. Авторитарна орієнтованість свідомості сьогодні перешкоджає пізнанню нових явищ життя.

Догми є жорсткими абстрактними конструктами, які вже «задані» зовні мисленню, обмежують його і значною мірою зумовлюють результат діяльності [14]. А на сьогоднішньому кризовому етапі тотально згубним для подальшого розвитку науки «бухгалтерський облік» буде закріплення у науковій спільноті

ставлення до процесу пізнання як до пасивного засвоєння якихось думок, що йдуть «з достовірних джерел» і тому забезпечені гарантією істинності.

«Соціальна психологія підтверджує, що люди в своїй економічній діяльності нерідко приймають рішення, виходячи зі стереотипів, які переважають в особистій та суспільній свідомості, не відповідають реаліям життя і відкидаються практикою. В економічних науках форму догми нерідко приймають застарілі положення, які не адекватні змінним реаліям життя і, перетворюючись на міфи, стають стереотипами. Опора на догми, незмінні поняття, старі формули, вічні істини і т.п. формує догматичний характер мислення, втілюється в економічну політику, її напрями, пріоритети, методи та інструменти» [7].

Критико-рефлексивна діяльність ученого має сприяти позбавленню від сформованих у минулому догм і стереотипів, стати суттєвим компонентом перестройки, оскільки «жодні політичні, соціальні та економічні перетворення неможливі без революції в умах» [7]. Догматизм не може розглядатися лише як неусвідомлена омана, що виникає внаслідок порушення певних пізнавальних процедур. В основі догматизму лежить специфічне ставлення суб'єкта до деякого змісту пізнання або практичної діяльності, в якому даний зміст конститується як абсолютний [14].

Очевидно, що догматизуватися може як окреме положення, так і розвинена теоретична система.

Догматизм не тільки гальмує розвиток нових наукових методів, він стає непереборною перешкодою для вченого, який прагне сформулювати нову проблему [15].

Здоровий скептицизм та критицизм несумісні із догматизмом, яким будемо вважати прагнення до неприпустимої незмінності.

Негативними наслідками методологічного догматизму слід визнати:

- 1) обмеженість переліку можливих тем досліджень;
- 2) виключення можливості проведення або зниження кількості цікавих нестандартних досліджень міждисциплінарного (трансдисциплінарного) характеру;
- 3) зниження мотивації дослідників здійснювати міждисциплінарний науковий пошук, обмежуючи його лише заданою сферою;
- 4) зростання проміжку часу для впровадження змін;
- 5) стагнацію теоретичних розробок.

Стосовно вітчизняної наукової облікової думки це результує у певному «відставанні» від актуальних тематик досліджень, що здійснюються зарубіжними колегами.

Творче мислення не має бути принесене у жертву однодумності й однастайності, основне завдання теорії бухгалтерського обліку не має бути фактично зведене до виконання апологетичних функцій щодо усталених теоретичних положень.

Висновки та результати міждисциплінарних досліджень виступають новими твердженнями для наук, на перетині предметних сфер яких вони проводяться. Будь-які нові для науки твердження, доводи, нові ідеї, визнані науковою спільнотою, призводять до припущень про неможливість подальшого існування окремих елементів і недоцільності застосування окремих положень і теоретичних положень. З моменту появи нових тверджень, введених у науковий обіг, має пройти певний проміжок часу для послаблення (в ідеалі – подолання) догматизму, їх неагресивного прийняття, абсорбції, і нарешті до остаточного визнання їх повноправними у науковому середовищі. Тривалість цього часового проміжку залежить від можливостей науковців до переінтерпретації основ науки, підходів до проведення наукових досліджень та здатності

сприймати новації у напрямках проведення досліджень.

Заходами щодо подолання догматизму можуть стати:

- **організаційного характеру на загальнодержавному рівні:**

- коригування паспорта спеціальності;
- замовлення на наукові програми, плани, теми міждисциплінарного характеру;

- **у сфері наукової комунікації:**

- проведення міждисциплінарних наукових конференцій, форумів, круглих столів спільно із науковцями інших дисциплін;

- видання спеціалізованих журналів із переважним висвітленням авторами публікацій результатів їх міждисциплінарних досліджень;

- рецензування статей і монографій;

- розробка спільних проектів і програм фахівцями різних наук;

- спільне проведення методичних семінарів щодо привнесення міждисциплінарного підходу до викладання обліково-економічних дисциплін.

Реалізація запропонованих заходів забезпечить інтенсифікацію міждисциплінарного наукового пошуку та оновлення традиційних методологічних підходів до вирішення проблем теорії та практики.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, висунута на початку гіпотеза в цілому підтверджується наведеною аргументацією. Вважаємо подолання (в ідеалі – знищення) методологічного догматизму базисною передумовою успішних міждисциплінарних досліджень.

Оскільки міждисциплінарні дослідження трактуються як відхід від встановлених певних догм, саме їх проведення є засобом подолання догматизму, і разом з тим можливість їх успішного здійснення визначається ступенем ослаблення догматизму.

Проблема подолання догматизму може бути вирішена лише на основі кардинального перетворення дійсності й розгортання конструктивної критики. Позбавлення методологічного догматизму може сприяти знищенню окремих негативних тенденцій в розвитку науки «бухгалтерський облік», усуненню механізмів «гальмування» його розвитку, однією з основних складових якого виступає догматизм.

Проте слід усвідомлювати, що відхід від догматизму – не епізодичний акт, а тривалий історичний процес. І необхідність такого подолання має бути прийнята та схвалена більшістю вітчизняних науковців.

Безсумнівно, що розвінчання догм – важлива складова формування нового мислення. Тим не менше виключно їх критика є необхідною, проте не достатньою умовою подолання догматизму, оскільки місце старих догм можуть зайняти нові.

Вітчизняні вчені мають усвідомити та переоцінити власні підходи до здійснення досліджень у сфері бухгалтерського обліку, зняти особисті психологічні бар'єри, позбутися стереотипного мислення та спрямувати зусилля наукової бухгалтерської спільноти на пошук придатної та ефективної альтернативної наукової методології, що може бути повністю або частково запозичена з інших наук та адаптована до пошуку розв'язання проблем бухгалтерського обліку.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. *Азимов Айзек*. Зачем нужна история науки? Из предисловия А. Азимова к одной из его книг – сборнику историко-научных эссе «Adding a Dimension» («Еще одно измерение»), вышедшему в Англии в 1964 году / А. Айзек [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vivovoco.rsl.ru/VV/MISC/4/AZIMOV.HTM>
2. *Медведев М.Ю.* Общая теория учета: естественный, бухгалтерский и компьютерный методы. – М.: Издательство «Дело и сервис», 2001. – 752 с.
3. *Бутинець Ф.Ф.* Ще раз про бухгалтерський облік як науку / Ф.Ф. Бутинець // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 10. – С. 20–29.
4. *Новодворский В.Д.* О преодолении догматизма в бухгалтерском учете // Бухгалтерский учет. – 1990. – № 6. – С. 37–42.
5. *Голов С.Ф.* Стан наукових досліджень з бухгалтерського обліку в Україні: деякі спостереження // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 7. – С. 3–9.
6. *Бутинець Ф.Ф.* Проблеми науки бухгалтерського обліку: реалії: [монографія] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП «Рута», 2005. – 324 с.
7. *Арсеенко А.* Демифологизация неолиберализма – путь к преодолению догматизма в экономической науке / Арсеенко А., Ещенко П. // Экономика Украины. – 2011. – № 7. – С. 14–25.
8. *Санникова И.Н.* Возможно ли преодолеть кризис теории бухгалтерского учета? // Международный бухгалтерский учет. – 2008. – № 4 (112). – С. 2.
9. *Бухгалтерский* учет и психология: [монография] / Н.А. Каморджанова [и др.]; под науч. ред. д-ра экон. наук, проф. Н.А. Каморджановой. – СПб: СПбГИЭУ, 2010. – 226 с.
10. *Корбетт Т.* Управленческий учет по ТОС / Т. Корбетт; пер. с англ. Д. Капранов. – К.: Издательство «Необхідно і достатньо», 2009. – 240 с.
11. *Рябова В.О.* Использование моделирования для оценки результатов функционирования альтернативных систем управленческого учета. 2009. – № 12 (36). – С. 92–96. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.creativeconomy.ru/articles/2856/>
12. *Symons Christine.* The potency of interdisciplinary collaboration to empower constructive dissenters / Christine Symons, Leslie Almborg, Elson Goh, Judy McGowan [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.herdsa.org.au/wp-content/uploads/conference/2012/HERDSA_2012_Symons.pdf
13. *Философский* словарь; под ред. И.Т. Фролова. – 4-е изд. – М.: Политиздат, 1981. – 445 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://filosof.historic.ru/enc/item/f00/s03/a000339.shtml>
14. *Анкудинов Б.А.* Догматизм как форма антидиалектики. Автореф. дис. на соискание научной степени канд. филос. наук: 09.00.01. Ростов-на-Дону. – 1990 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cheloveknauka.com/dogmatizm-kak-forma-antidialektiki>
15. *Маслоу Абрахам.* Мотивация и личность / А. Маслоу [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.persev.ru/book/prioritet-sredstv-i-dogmatizm-v-nauke>
16. *Ханс Альберт.* Трактат о критическом разуме / А. Ханс; пер с нем.; вступ. ст. и примеч. И.З. Шишкова. – М.: Едиториал УРСС, 2003. – 264 с.

В статье проанализированы сущность, причины и последствия догматизма в отечественной науке бухгалтерский учет. Рассмотрен методологический догматизм в науке «бухгалтерский учет» как препятствие осуществлению междисциплинарных исследований и фактор негативного влияния на качество и инновационность научных исследований.

Ключевые слова: догматизм, методологический догматизм, научные исследования, наука «бухгалтерский учет», междисциплинарные исследования, преодоление догматизма.

The essence, the reasons and the consequences of dogmatism in domestic accounting science have been considered in the article. The methodological dogmatism in accounting science as an obstacle to carrying out the interdisciplinary research and the factor of negative impact on the quality and innovativeness of scientific research.

Key words: dogmatism, methodological dogmatism, scientific research, accounting science, interdisciplinary studies, overcoming the dogmatism.